

Res Claritatis MONITOR

zpravodajský týdeník

ročník VII., číslo I

10. I. 2010 / neprodejné

Z OBSAHU	Bůh nás vybízí, abychom byli jako on. Vánoční homilie Benedikta XVI.	06
	„My“ Církve... Poselství Benedikta XVI. <i>Urbi et orbi</i>	09
	Přinutí štrasburský soud Irsko, aby legalizovalo potrat?	11
	Křest – svátostný začátek duchovního života a jeho předobrazy	14

TRADICE OTCŮ

Z kázání svatého papeže
Lva Velikého (+ 461)

Milosrdná Boží prozřetelnost, rozhodnuta přispět v posledním čase hynoucímu světu, předurčila, aby byly v Kristu spaseny všechny národy.

Z těchto národů bylo kdysi svatému patriarchovi Abrahámovi slíbeno četné potomstvo, které se nemá narodit ze semene těla, ale z plodnosti víry. A bylo přirovnáno k množství hvězd proto, aby se od Otce všech národů očekávalo potomstvo nebeské, a nikoli pozemské.

At' vstoupí, at' vstoupí do rodiny patriarchů všichni pohané, a požehnání potomstva Abrahámovy, jehož se zřikají synové podle těla, at' přijmou synové zaslíbení. At' se ve třech mudrcích klanějí svému Původci všechny národy světa. At' poznají Boha nejen v Judsku, ale at' je poznán v celém světě, aby všude v Izraeli bylo veliké jeho jméno.

Proto tedy poučení tímto tajemstvím Boží milosti, nejmilejší, oslavujeme s opravdovou radostí den svých prvotin a počátek povolání pohanů. Děkujeme milosrdnému Bohu, že, jak praví apoštol, *nás uschoпил k účasti na dědictví věřících ve světle. On nás totiž vytrhl z moci temnoty a převedl do království svého milovaného Syna. Protože, jak předpověděl Izaiáš, pohanský lid, který chodil ve tmě, vidí veliké světlo, obyvatelům temné země vzhází světlo.*

Tento den uviděl Abrahám a zaradoval se, když ve svém potomstvu, kterým je Kristus, poznal syny své víry, kteří mají být požehnání, a když spatřil, že se pro svou víru stal otcem všech národů. A tehdy vzdal čest Bohu a byl pevně přesvědčen, že Bůh má dost moci, aby splnil, když něco slíbí.

Tetragram JHVH, Karlskirche, Vídeň. Foto: commons.wikimedia.org

Naše naděje je v Tom, který je

Novoroční přání Mons. Dominika Duky OP

Draží čtenáři,

tak jako každý rok máme povinnost vyslovit novoroční přání. Většinou si přejeme šťastný nový rok a hlavně to zdravíčko! My křesťané ještě dodáme: a Boží požehnání. Nevím, zda je to přídavek, či zda opravdu věříme, že v onom požehnání je obsaženo vše, co bude dobré a užitečné k našemu životu zde i na věčnosti. Sdělovací prostředky nám však příliš dobrého nepřejí. Vše bude dražší, valí se na nás pandemie nejrozumnějších chorob, budeme bez práce, správněji řečeno však pouze bez zaměstnání, náš intelekt a vůle budou zdeptány super-volebním rokem a my vlastně nevíme kudy kam. Snad by tedy stačilo přání, abychom to všechno s Božím požehnáním ve zdraví přežili.

Jsa člověkem věkem pokročilým, mohu svůj život rozdělit do dvou kategorií či do dvojího období: v tom jednom se hovořilo vždy o úspěších, štěstí, blahobytu a vítězství na věčné časy. Nejprve tito hlasatelé štěstí skončili v pětáctýřicátém a podruhé v listopadu 1989. Jejich dobu mohl Václav Havel v novoročním projevu zhodnotit slovy: „Naše země nevzkvétá a nachází se v hlubokém morálním úpadku.“ To druhé období, které také mělo dvě etapy, jednu krátkou poválečnou, která netrvala více než tři roky, a druhou část, kterou mohu prožívat ve svobodném státě a v Církvi, která se těší skutečné náboženské svobodě. Je to má radost, kterou mi nemůže vzít nikdo a nic, protože Bůh své Dary

Dokončení na str. 3

Foto: keithstrohm.com

Příprava nových blahorečení

Benedikt XVI. přiznal Janu Pavlu II. a Piu XII. heroické ctnosti: jde o předstupeň blahorečení. Blahorečení Jana Pavla se plánuje na říjen 2010. Papež také podepsal dekret o blahorečení P. Jerzyho Popieluszka, zavražděného komunisty před 25 lety: tohoto mučedníka nazval tehdejší papež obráncem pravdy, spravedlnosti a lidské důstojnosti.

Kathnet

Blahorečení Mary Wardové

Papež schválil blahorečení Mary Wardové, zakladatelky učitelského řádu Anglických panen. Její myšlenka založit ženské společenství podle řehole svatého Ignáce nebyla v Církvi dobře přijata např. kvůli odstranění klauzury. Ani velké zásluhy o vzdělávání dívek neudělaly na Řím valný dojem a Urban VIII. roku 1631 společenství zrušil. Wardová se na čas octla v inkvizičním vězení. Teprve po 200 letech byly Anglické panny uznány a zakladatelka byla rehabilitována až Piem X.

Kathnet

Rok 2010: Papež má napilno

V nastávajícím roce čeká papeže mimořádně mnoho akcí. Navštíví Maltu, Portugalsko, Kypr a Spojené království. Bude předsedat první synodě o Středním východě a bude sloužit mši svatou na několika italských poutích, mj. při návštěvě Turinského plátna.

Náročný bude i závěr Roku kněží od 9. do 11. června 2010 v Římě, kam papež pozval kněze z celého světa.

Zenit

Papež: Zákony států musejí vycházet z přirozeného práva

Zákony, které pomíjejí ochranu lidského života, urážejí lidskou důstojnost, zdůraznil papež při generální audienci, kdy mluvil o církevním učiteli Janu ze Salisburu. Papež varoval před lehkomyšlnými společenskými experimenty: zákony států musejí vycházet z univerzálního přirozeného práva. Zákony, které povolují potraty a eutanazii, které relativizují manželství jako svazek muže a ženy, nejsou spravedlivé. Papež varoval před diktaturou relativismu, jež nic nepovažuje za definitivní a za jediné měřítko považuje vlastní Já.

Kathnet

Rok 2009: 44 katolíků zahynulo v pastorační službě

Za rok 2009 zahynulo v pastorační službě 37 kněží, dvě řeholnice, dva seminaristé a tři laičtí dobrovolníci. Je to nejvyšší počet za posledních 10 let.

V Amerikách zahynulo 18 kněží, dva seminaristé, jedna řeholnice a dva laici: byli zabiti v Brazílii, Kolumbii, Mexiku, na Kubě, El Salvadoru, ve Spojených státech, Guatemale a Hondurasu.

V Africe zahynulo 9 kněží, jedna řeholnice a jeden laik v Kongu, v Jižní Africe, v Keni a Burundi. Dva kněží zahynuli v Asii v jihoindické Karnatace a na Filipínách. Jeden zabitý duchovní byl zaznamenán ve Francii.

Fides

Káhira: Mariánské zjevení?

Už po několik týdnů se shromažďuje dav před koptským kostelem v jednom z káhirských předměstí. Kolem 3 hodin ráno se zde objevuje na obloze žena oblečená v modré a bílé barvě. Zjevení potvrzují i někteří muslimové, jiní tvrdí, že křesťané zjevení vytvářejí laserovými paprsky.

Někteří křesťané míní, že zjevení je odpovědí na článek, který v listě Univerzity Al-Azhar zpochybňoval základy křesťanství.

Farář koptského kostela vyjádřil naději, že zjevení sblíží lidi, ukončí napětí a extrémismus.

Koptští křesťané tvoří 10 % egyptského obyvatelstva. Žijí na okraji společnosti a často se stávají terčem násilí.

Asia News

RC Monitor si můžete objednat na adrese: Res Claritatis, Hlubočepská 85/64, 152 00 Praha 5, e-mail: redakce@claritatis.cz. Máte-li zájem o pravidelné zaslání zpráv e-mailem, můžete se zaregistrovat na internetových stránkách <http://res.claritatis.cz>.

Ekumenický patriarcha kritizuje postavení křesťanů v Turecku

Bartholomaios I. řekl americké televizi CBS, že křesťané jsou občany druhé třídy. Podle jeho slov chce turecká vláda patriarchát rozpustit nebo přestěhovat do zahraničí. Náboženské menšiny čelí těžkostem právního nebo majetkového charakteru. Ekumenický patriarchát např. stále bojuje o znovuotevření kněžského semináře v Chalki. Ten byl zavřen v roce 1971 v rámci zákazu soukromých vysokých škol, a od té doby nemá pravoslavní možnost vzdělávat dorost.

Kathnet

Rusko: Nucené odvody do armády

Od října 2009 probíhá v Rusku hon na mladé muže, kteří jsou odvlékáni do vojenské služby. Organizace *Matky petrohradských vojáků* referuje o raziích na studentských kolejích a v soukromých bytech. Kontroly probíhají i na ulicích blízkých univerzitě. Lékařské prohlídky a transporty probíhají tak rychle, že se o nich rodiče dozvídají až z posádek, kam byli jejich synové umístěni. Poměry v armádě jsou přitom tak brutální, že je už stovky rekrutů zaplatilo životem a tisíce invaliditou. Mladí muži bývají bití do bezvědomí, aby vydali své peníze a aby podepsali závazek sloužit v armádě (vojenská služba oficiálně není povinná). Mezinárodní společnost pro lidská práva žádá, aby lidé zraněným vojákům posílali přání k Vánocům (adresy jsou na stránkách *IGFM*).

IGFM

Protikřesťanské čistky v Mosúlu

V iráckém Mosúlu probíhají protikřesťanské čistky. Podle kirkúkského arcibiskupa Mons. Sako se křesťané obávají jejich zesílení o Vánocích. Byly poškozeny dva kostely, do křesťanské školky dopadly granáty, které zabily malou holčičku a zranily čtyřicet lidí, z toho pět dětí. Mnoho rodin prchá do Kurdistanu, ale tam nemají práci ani žádnou naději do budoucnosti. Arcibiskup Sako si stěžuje, že tyto útoky místní správu ani ústřední vládu nezajímají.

Kathnet

Polsko: Sdružení svatého dětství pomáhá Pákistánu

Vánoční kampaň polského *Sdružení svatého dětství* pomáhá chudým dětem v Pákistánu. Přispělo pákistánským studentům a dětem. Jejich Vánoce se odehrávají bez stromečků, světel a přeplněných obchodů. Děti ze Sdružení si čtou s místními dětmi Bibli a hovoří o Kristově narození. Dělí se s nimi o jídlo a dávají jim dárky. Pro polské děti jsou to krásné dny, prožité v pravém duchu Vánoc.

Fides

Rwanda: Voda pro potřebné

Sdružení za boj proti hladu ve světě se snaží pomoci obyvatelům dvou distriktů Rwandy integrovanou intervencí zaměřenou na zdraví, bydlení, životní prostředí a vzdělání. Působí v okresech Gicumbi a Gatsibo.

Nejdůležitější je zavedení vodovodu. Využívá se přitom vodopádu Mubuga, díky němuž získá pitnou vodu 22 tisíc lidí. Současně probíhá vzdělávací kampaň o správném využívání vodních zdrojů.

Fides

Dokončení ze str. 1

nikdy nebere zpět. O Jeho Dar se mohu připravit jenom já sám. A tak mě nový rok vede k pokornému vyznání, že mohlo by být lépe, kdybych i já byl opravdu lepší, kdybych s mnohem větší zodpovědností a skromností žil v oněch dvaceti letech svobody. Kdybych se méně bavil a více pracoval, kdybych méně kritizoval druhé a snažil se o opravdu dokonalé a včasné plnění úkolů. Kdybych měl více odvahy včas poukazovat na nedostatky a šlendrián, s kterým právě v situaci zneužívané svobody se tak často setkáváme ve svém životě.

Ale opravdu vážně: myslím, že všechna omezení, se kterými můžeme a musíme počítat, nejsou nepřekonatelná, protože máme onen darovaný prostor svobody, ve kterém rozumný, rozvážný a zodpovědný člověk může pracovat na nápravě. Před dvaceti lety jsme slyšeli slova o hluboké mravní krizi, příčině současné krize – jak naznačil téměř rok před jejím vypuknutím Benedikt XVI. nejprve v novoročním projevu, a po té v projevu k mládeži v australském Sydney –, která souvisí též s etikou ve finančním a ekonomickém světě, ale rovněž tak jsou to důsledky morálního rozvratu v rodině a ve společnosti.

Co tedy pro nás znamená nový rok 2010? Pro nás, především pro křesťany, je to opravdová výzva, ale i šance pro morální obnovu. Ne, to neznamená, že z kazatelen uděláme karatelný, jak říká Max Kašparů, ale vezmeme vážně i pravdivou kritiku protivníka, pana Ransdorfa, že my, křesťané, jsme příliš zvlažněli.

Povzbuzením pro nás, pro všechny, nejenom pro věřící křesťany, ale pro celý národ, byla návštěva Svatého otce. Svatý otec nám ukázal, že naše naděje je v Tom, který Je. (Proto Jeruzalémská Bible nepřekládá *Hospodin*, ale ponechává *Jahve = Ten, který Je.*) Proto nám Svatý otec v době vypuknutí krize dal za vzor apoštola Pavla. Jeho slova, slova apoštola národů: *Co ještě dodat? Je-li Bůh s námi, kdo bude proti nám!* (Řím 8,31), jsou i naší nadějí v roce spásy L. P. 2010. Tedy rok 2010 je rokem záchrany, nikoli beznaděje!

Přeji nám všem požehnaný nový rok 2010.

Mons. Dominik Duka OP

Foto: HPŽ ČR

Půl milionu podpisů pro život předáno Evropskému parlamentu

Zástupci evropských organizací pro život a rodinu, mj. i slovenská poslankyně Evropského parlamentu Anna Záborská a italský poslanec EP Carlo Casini, předali předsedovi Evropského parlamentu Jerzemu Buzkovi více než půl milionu podpisů pod peticí požadující, aby Evropa více respektovala a chránila právo na život od početí do přirozené smrti. Zároveň apeluje na jednotlivé vlády, aby smlouvy o lidských právech byly interpretovány v tomto smyslu. Petice byla zahájena loni při příležitosti 60. výročí přijetí *Všeobecné deklarace lidských práv*. Radim Ucháč z *Hnutí Pro život ČR*, který se předání za Českou republiku účastnil, přivítal, že zástupcům petentů z jednotlivých zemí EU bude umožněno podílet se na následném projednávání petice v Evropském parlamentu.

HPŽ ČR

Pákistán: Evangelizace satelitem

O Vánocích roku 2009 spustila arcidiecéze Karáčí satelitní vysílání *Televize dobrých zpráv*. Vysílač patří katolické církvi. Prosadit tento projekt trvalo několik let.

Televizi je možné sledovat nejen v Pákistánu, ale i v dalších částech Asie, místy i na dalších kontinentech. Bude přinášet programy o sociálních otázkách, o náboženské politice, ale i hudbu a zábavu. Jejím poselstvím je bratrství, spravedlnost, mír, láska.

Fides

Vietnam: Zlepšení vztahů státu a Církve

Dobré zprávy o tání, které nastává ve vztazích mezi státem a Církví, přicházejí z Vietnamu. Vlády třech provincií tohoto socialistického státu poprvé daly svolení ke konání mše svaté během Vánoc. Do letošního roku to nebylo možné. Dokonce i pohyb jednotlivých kněží v provinciích Dien Bien, Son La a Lai Chau byl důkladně monitorován. Katolická církev v těchto provinciích nemá jediný kostel a žádný katolický kněz tam nesmí bydlet. Svátečních bohoslužeb v soukromých domech se tam účastnilo několik set osob. Pro mnohé z nich to byl velký zážitek, který vzbudil naději na povolení regulérní pastorače.

RaVat

Madrid: Jedině křesťanská rodina může zachránit Evropu

Svátek Svaté rodiny oslavilo 27. prosince 2009 velkou manifestací rodin v hlavním městě Španělska přibližně půl milionu osob. Shromáždění se konalo na *Plaza de Lima* a pořadalo je madridské arcibiskupství spolu s dalšími církevními institucemi a hnutími. Jeho účastníky pozdravil v přímém televizním přenosu z Vatikánu Benedikt XVI. během své polední promluvy před modlitbou Anděl Páně:

„Jedna z nejvýznamnějších služeb, které my křesťané můžeme poskytnout druhým, je naše klidné a vytrvalé svědectví života rodiny, založené na manželství muže a ženy, střežené a podporované uznáváním jejího nezávadnějšího významu pro současnost i budoucnost lidstva. Rodina je nejlepší školou života těch hodnot, které dávají lidské osobě důstojnost a společnosti její velikost,“ řekl mimo jiné Benedikt XVI. účastníkům setkání. „Budoucnost lidstva prochází rodinou“ – tato slova Jana Pavla II., který je na stejném náměstí pronesl během své návštěvy v roce 1982, zněla i na letošním setkání. Jeho účastníky přijel podpořit také kard. Vallini, generální vikář římské diecéze, který poukázal na to, že „rodinu v Evropě nelze vměstnat do soukromé sféry, protože je veličinou veřejnou. Tváří v tvář krizi rodiny a umělých napodobenin rodiny – řekl kard. Vallini – chceme zvěstovat lásku Kristovu.“

Součástí mezinárodního setkání na podporu rodin byla mše svatá, které předsedal madridský arcibiskup Rouco Varela spolu s dalšími 15 kardinály a mnoha biskupy. Mezi účastníky byli kard. Ennio Antonelli, předseda Papežské rady pro rodinu, kard. Stanislav Rylko, předseda Papežské rady pro laiky, kard. Joseph Cordes, předseda Papežské rady *Cor Unum*, berlínský kardinál Georg Sterzinsky a další.

Jedním z pořadatelů tohoto setkání byl také iniciátor *Neokatechumenátní cesty* Kiko Argüello, který zde prohlásil, že „jedině křesťanská rodina může zachránit Evropu“. V tomto smyslu promluvil také kard. Rouco Varela ve své homilii. „Rodina je svatyní společnosti. Bez ní by Evropa zůstala bez dětí a bez budoucnosti lásky,“ řekl madridský kardinál.

Manifestace se kromě rodin z celého Španělska účastnily také rodiny z Itálie, Francie, Německa a Polska. Jeden z účastníků tohoto shromáždění, kard. Antonelli, řekl pro Vatikánský rozhlas:

„Rodinu chápeme jako živoucí buňku Božího lidu, Církve, a národů Evropy. A toto setkání je podle mne nadějnou událostí pro Církev i pro samu Evropu. Určitě jde o naději založenou na Boží přítomnosti, což je patrné také na vřelé účasti tolika velkodušných a často početných rodin. Ukazuje se, že život a radost z života neustává, ba sílí a že v tomto poněkud stárnoucím světě nastává opět jaro.“

RaVat

ŽIVOTNÍ JUBILEUM KARDINÁLA ŠPIDLÍKA

Svatý otec slavil mši svatou u příležitosti 90. narozenin kardinála Špidlíka

Dne 17. prosince 2009 oslavil kardinál Tomáš Špidlík SJ devadesáté narozeniny. Svátý otec Benedikt XVI. při té příležitosti sloužil mši svatou v kapli *Redemptoris Mater* za přítomnosti kardinála Špidlíka a české komunity v Římě.

Foto: Radio Vaticana

Tomáš Špidlík se narodil 17. prosince 1919 v moravských Boskovicích, kde také vystudoval gymnázium. Před válkou začal na brněnské univerzitě studovat latinu a češtinu. Po uzavření českých univerzit vstoupil v roce 1940 do jezuitského řádu. Teologii studoval v holandském Maastrichtu, kde byl v roce 1949 vysvěcen na kněze. Doktorátem ze spirituality křesťanského Východu zakončil studia na Papežském Východním institutu, kde pak – stejně jako v karmelitánském ústavu Terezianum v Římě – od roku 1954 přednášel východní a patristickou teologii. Od roku 1951 byl spirituálem v české papežské koleji Nepomucenum, kde zůstal 37 let, do roku 1989. Jako profesor ale hostoval i na mnoha jiných univerzitách a mezi oceněními jeho práce je několik čestných doktorátů. Jezuita Tomáš Špidlík je autorem přibližně 50 ti-

tulů knih a velkého množství odborných článků a studií. Od roku 1991 žije a pracuje v římském *Centru Aletti*, které založil. V březnu roku 1995 dával duchovní cvičení papeži Janu Pavlu II. a vatikánské kurii. O rok později byl Ateliér duchovního umění *Centra Aletti* pověřen obnovou vatikánské kaple *Redemptoris Mater*.

V homilii Benedikt XVI. mimo jiné řekl:

Jákobovo požehnání z dnešního čtení dobře zapadá do dnešního krásného jubilea 90. narozenin drahého kardinála Špidlíka. Jeho dlouhý život a jeho jedinečná pouť víry dosvědčují, jak Bůh vede toho, kdo se mu svěřuje. Prošel však také bohatým myšlenkovým vývojem a vždy s nadšením a s hlubokým přesvědčením tvrdil, že centrem veškerého Zjevení je Trojosobní Bůh a že člověk, stvořený k jeho obrazu, je v důsledku toho podstatným tajemstvím svobody a lásky, jež se uskutečňuje ve sdílení: samotném způsobu bytí Boha. Toto sdílení neexistuje samo pro sebe, ale vychází – jak neúnavně hlásá východní křesťanství – z božských Osob, které se svobodně milují. Svoboda a láska, konstitutivní prvky osoby, nejsou pochopitelné prostřednictvím racionálních kategorií, takže osobě nelze porozumět jinak než v tajemství Krista, pravého Boha a pravého člověka, a ve společenství s Ním, což se stává přijetím „boholidství“ do samotné naší existence. Kardinál Špidlík, věren tomuto principu utkal během let teologickou vizi, jež je živá a v mnoha aspektech originální. Organicky se v ní sbíhají křesťanský Východ a Západ a vzájemně se v ní obohacují svými dary. Jejím základem je život v Duchu; princip poznání – láska; studium – iniciace duchovní paměti; dia-

log s konkrétním člověkem – neodmyslitelné kritérium a jeho kontext, totiž stále živé tělo Kristovo, kterým je jeho Církev. S touto teologickou vizí je těsně spjata uplatňování duchovního otcovství, které kardinál Špidlík praktikoval a nadále vykonává. Mohli bychom říci, že dnes se kolem něho při slavení božských tajemství shromáždilo „malé duchovní potomstvo“, *Centrum Aletti*, které pěstuje jeho cennou nauku, z níž těží plody nových intuicí a nového bádání také prostřednictvím umělecké tvorby. V tomto kontextu se mi zdá, že je obzvláště krásné zmínit svazek mezi teologií a uměním, jenž vyplynul z jeho myšlení. Uplynulo totiž deset let od doby, kdy můj ctihodný a milovaný předchůdce, Boží služebník Jan Pavel II., konsekroval tuto kapli *Redemptoris Mater* a přitom prohlásil, že „toto dílo je výrazem teologie obou plic, z níž může Církev třetího tisíciletí čerpat novou vitalitu“. Papež pak pokračoval: „Obraz *Redemptoris Mater* (Matky Vykupitele), který září ze středu hlavní stěny, nám klade před oči tajemství lásky Boha, který se stal člověkem, aby dal nám, lidským bytostem, schopnost stát se dětmi Božími... (a to je) poselství spásy a radosti, které Kristus, narozený z Marie, přinesl lidstvu.“ (*Insegnamenti* XXII, 2, str. 895).

Vám drahý kardinále Špidlíku, přeji z celého srdce hojnost Pánových milostí, abyste nadále osvěcoval moudrostí členy *Centra Aletti* a všechny jeho duchovní syny. Při následujícím slavení posvátných tajemství každého svěřím mateřské ochraně Matky Vykupitele a budu vyprošovat od božského Slova, které přijalo naše tělo, světlo a pokoj, zvěstované andělům v Betlémě.

P. Milan Glaser SJ
Radio Vaticana

Foto: www.thesacredpage.com

BŮH NÁS VYBÍZÍ, ABYCHOM BYLI JAKO ON

Homilie Benedikta XVI. z půlnoční vánoční mše svaté

Mši svaté ze slavnosti Narození Páně, kterou Benedikt XVI. slavil 24. 12. ve 22 hodin v bazilice sv. Petra, předcházela krátká vigilie, tvořená čtením čtyř starozákonních proroctví o narození Mesiáše, zpěvy a chvílemi ticha, po nichž následoval zpěv Kalend – slavnostního oznámení o narození Spasitele časově zasazené do hlavních událostí dějin spásy. Po skončení Kalend pak Svatý otec zahájil samotnou eucharistickou liturgii, kterou spolu s ním koncebrovalo třicet kardinálů. Po jejím skončení následoval liturgický obřad umístění sošky Jezulátka do jesliček uvnitř baziliky, při kterém Svatému otci asistovaly děti, které k jesličkám přinesly květiny.

Drazí bratři a sestry,

Hle dítě se nám narodilo, syn je nám dán (Iz 9,5). To, co Izaiáš, hledíce do daleké budoucnosti, říká Izraeli jako útěchu v jeho souženích a temnotách, zvěstuje anděl z rozzářené oblohy pastýřům jako přítomnost: *V městě Davidově se vám dnes narodil Spasitel – to je Kristus Pán* (Lk 2,11). Pán je přítomen. Od této

chvilky je Bůh opravdu „Bohem-s-námi“. Už není vzdáleným Bohem, kterého lze skrze stvoření a prostřednictvím svědomí vzdáleně tušit. Vstoupil do světa. Je Blízký. Zmrtvýchvstalý Kristus to řekl svým učedníkům, nám: *Hle, já jsem s vámi po všechny dny až do konce světa!* (Mt 28,20) Pro vás se narodil Spasitel: co anděl zvěstoval pastýřům, k tomu

nás Bůh odkazuje nyní skrze evangelium a jeho hlasatele. Je to zpráva, která nás nemůže nechat lhostejnými. Je-li pravdivá, všechno je jinak. Je-li pravdivá, týká se také mne. Pak stejně jako pastýři, musím říci i já: Vzhůru, chci do Betléma vidět Slovo, které se tam splnilo. Evangelium nám nevypráví bezúčelně příběh o pastýřích. Oni nám ukazují, jak správně

ně odpovědět na poselství, které je určeno také nám. Co nám říkají tito první svědci vtělení Boha?

Musíme se probudit

O pastýřích je v první řadě řečeno, že bděli a právě proto, že bděli, je poselství mohlo dosáhnout. Musíme se probudit, aby poselství došlo až k nám. Musíme se stát lidmi opravdu bdělými. Co to znamená? Rozdíl mezi někým, kdo sní, a tím, kdo bdí, spočívá především v tom, že ten, kdo sní, se nachází ve zvláštním světě. Je se svým já uzavřen do tohoto světa snů, který je jenom jeho a nepojí jej s druhými. Probudit se znamená vyjít z tohoto zvláštního světa svého já a vstoupit do společné reality, do pravdy, která jediná nás všechny spojuje. Konflikty ve světě, vzájemná nesmiřitelnost se vyvozují z toho, že jsme uzavřeni do našich vlastních zájmů a osobních mínění, v našem menším soukromém světě. Egoismus – jak kolektivní, tak individuální – nás uvězuje v našich zájmech a tužbách, které jsou v rozporu s pravdou a vzájemně nás od sebe dělí. Probudte se, říká nám evangelium. Vyjděte ven do velké společné pravdy, do společenství s jediným Bohem. Probudit se tak znamená rozvinout vnímavost pro Boha; pro tiché signály, jimiž nás chce vést; pro rozmanité ukazatele jeho přítomnosti. Jsou lidé, kteří tvrdí, že nemají „hudební sluch pro náboženství“. Schopnost vnímat Boha se jeví jako nějaký talent, který je některým odepřen. A vskutku: náš způsob myšlení a jednání, mentalita dnešního světa, spektrum našich různých zkušeností má moc redukovat vnímavost pro Boha, zbavit nás „hudebního sluchu“ pro něho. A přesto je v každé duši skryté či otevřeně přítomno očekávání Boha, schopnost jej potkat. Abychom si osvojili tuto bdělost, tuto probuzenost pro to, co je podstatné, chceme se modlit za sebe samé a za druhé, za ty, kteří vypadají, jako by „tento hudební sluch postrádali“, ale kteří přesto živě touží po tom, aby se Bůh ukázal. Velký teolog Origenes řekl: kdybych měl milost vidět, jako viděl Pavel, mohl bych nyní (během liturgie) kontemplotovat velký zástup andělů (srov. *in Lc 23,9*). V Písmu

svatém, v posvátné liturgii nás totiž obklopují Boží andělé a svatí. Samotný Pán je přítomen mezi námi. Pane, otevři oči našeho srdce, abychom se stali bdělými a probuzenými a mohli jsme nést tvou blízkost také druhým!

Bůh na prvním místě

Vraťme se k evangeliu o Narození. Podává nám, jak si pastýři poté, co vyslechli andělovo poselství, řekli mezi sebou: *Pojďme tedy do Betléma... a vydali se tam* (Lk 2,15). *Pospíchali*, říká doslova řecký text. To, co jim bylo oznámeno, bylo tak důležité, že museli jít okamžitě. To, co jim bylo řečeno, totiž zcela přesahovalo veškerou míru. Změnilo to svět. Narodil se Spasitel. Očekáva-

V seznamu priorit se Bůh často nachází téměř na posledním místě. Má se za to, že na to je čas vždycky. Evangelium nám říká: Bůh má maximální prioritu. Zaslouží-li si něco v našem životě pohotovost a rychlost, pak je to pouze věc Boží.

Foto: Radio Vaticana

ný Syn Boží přišel na svět v jejich měste. Co mohlo být důležitější? Zajisté je hnala také zvědavost, ale především vzrušení z toho, že právě jim, nepatrným a zdánlivě bezvýznamným lidem, bylo oznámeno něco tak obrovského. Pospíchali tedy hned. V našem běžném životě se věci mají jinak. Většina lidí nepovažuje za důležité věci Boží, necítíme je tak bezprostředně naléhavě. V drtivé většině jsme tak dobře disponováni je odmítnout. V první řadě se dělá to, co se jeví jako naléhavé tady a teď. V seznamu priorit se Bůh často nachází téměř na posledním místě. Má se za to, že na to je čas vždycky. Evangelium nám říká: Bůh má maximální prioritu. Zaslouží-li si něco v našem životě pohotovost a rychlost, pak je to pouze věc Boží. Jedna maxima z Řehole svatého Benedikta praví: *Nic at nemá přednost před Božím dílem (to znamená bohoslužbou)*. Liturgie je pro mnichy první prioritou. Všechno ostatní přichází potom. Ve svém jádru však tento výrok platí pro každého člověka. Bůh je důležitý, je nejdůležitější realitou v našem životě. Právě této prioritě nás pastýři učí. Chceme se od nich naučit nikdy se nenechat zahlušit všemi těmi naléhavými záležitostmi každodenního života. Čas věnovaný Bohu a bližnímu, počínaje u Něho, není nikdy ztracený. Je to čas, ve kterém žijeme doopravdy, ve kterém žijeme samotné bytí lidských osob.

Bůh nám vychází vstříc

Někteří komentátoři poznamenávají, že pastýři, prosté duše, přišli za Ježíšem do betlémské jeskyně jako první a mohli se tak setkat se Spasitelem světa. Mudrci z Východu, představitelé těch, kteří mají postavení a jméno, přišli mnohem později. Komentátoři dodávají, že je to samozřejmé. Pastýři totiž bydleli nedaleko. Mohli jen „přijít“ (srov. Lk 2,15), jako když se přechází nevelká vzdálenost mezi sousedy. Mudrci však přebývali daleko. Museli projít dlouhou a obtížnou cestou, aby došli do Betléma. A potřebovali vedení a nasměrování. I dnes ovšem existují prosté duše, které přebývají velmi blízko Pána. Jsou takřkajíc jeho sousedy a mohou k němu snadno přijít. Většina nás moderních lidí však žije dale-

Latinský patriarcha Jeruzaléma Fouad Twal žehná sochu Ježíška v Betlémské jeskyni. Foto: www.tiscali.co.uk

ko od Ježíše Krista, od toho, který se stal člověkem, od Boha, který přišel mezi nás. Žijeme ve filosofích, ve svých záležitostech a starostech, které nás zcela naplňují a od nichž vede velmi dlouhá cesta k jeslím. Rozmanitými způsoby nás Bůh musí opakovaně pobízet a pomáhat nám, abychom dovedli nalézt východiško ze spleti svých myšlenek a svého úsilí a nalézt cestu k němu. Pro všechny však existuje cesta. Všem totiž Pán dává signály, jež jsou přizpůsobeny pro každého. On volá nás všechny, abychom si také my řekli: Pojďme do Betléma – k onomu Bohu, který nám vyšel vstříc. Ano, Bůh nám vyšel vstříc. Sami bychom nemohli dojít až k němu. Ta cesta je nad naše síly. Avšak Bůh sestoupil. On vychází vstříc. Prošel tu nejdlejší část cesty. Nyní nás žádá: Pojďte a uvidíte, jak vás miluji. Přijďte a uvidíte, že já jsem zde. *Transseamus usque Bethlehem*, praví latinská Bible. Pojďme tam! Překonejme se! Staňme se poutníky k Bohu různými způsoby a budme vnitřně na cestě k němu. A přitom také na cestách velmi konkrétních – v liturgii Církve, ve službě bližním, ve kterých mne Kristus očekává.

Pojďme spatřit Slovo

Slyšme ještě jednou přímo evangelium. Pastýři mezi sebou mluví o důvodu, proč se vydat na cestu: *Pojďme se podívat na to, co se tam stalo*. Řecký text praví doslo-

Znamení Boží, znamení, které je dáno pastýřům a nám, není nějaký působivý zázrak. Znamením Boha je jeho pokora. Znamením Boha je, že se stává maličkým; stává se dítětem; nechává se dotýkat a žádá naši lásku.

va: *Pojďme spatřit Slovo, které se tam stalo*. Ano, taková je novost této noci: Slovo může být spatřeno. Poněvadž se stalo tělem. Onen Bůh, který se nesmí zobrazovat, protože každé znázornění by jej mohlo jenom redukovat, ba dokonce znehodnotit, onen Bůh se sám stal viditelný v tom, který je jeho pravým obrazem, jak praví Pavel (srov. 2 Kor 4,4; Kol 1,15). V postavě Ježíše Krista v celém jeho životě a působení, v jeho umírání a zmrtvýchvstání, můžeme spatřovat Boží Slovo a tudíž tajemství samotného živého Boha. Takový je Bůh. Anděl řekl pastýřům: *To bude pro vás znaméním: Naleznete děťátko zavinuté do plének a položené v jeslích* (Lk 2,12; srov. 16). Znamení Boží, znamení, které je dáno pastýřům a nám, není nějaký působivý zázrak. Znamením Boha je jeho pokora. Znamením Boha je,

že se stává maličkým; stává se dítětem; nechává se dotýkat a žádá naši lásku. Jak jen bychom si my lidé přáli jiné znamení, mocné, nepopíratelné moci Boha a jeho velikosti! Avšak jeho znamení nás vybízí k víře a lásce, a proto nám dává naději: Bůh je takový. On má moc a je Dobrota. Vybízí nás, abychom byli jako on. Ano, stáváme se podobnými Bohu, pokud se necháme utvářet tímto znaméním; pokud se my sami naučíme pokoře a tím pravé velikosti; pokud se zřekneme násilí a budeme užívat pouze zbraně pravdy a lásky. Origenes za použití slov Jana Křtitele nahlédl výraz podstaty pohanství v symbolu kamenů: pohanství je nedostatek vnímavosti, je to kamenné srdce, jež je neschopné milovat a vnímat lásku Boha. Origenes říká o pohanech: *Zbavení citu a rozumu, mění se v kámen a dřevo* (in Lc 22,9). Kristus nám však chce dát srdce z masa. Vidíme-li jeho, Boha, který se stal dítětem, srdce se otevírá. V liturgii posvátné noci Boží k nám přichází jako člověk, abychom se stali opravdu lidmi. Slyšme znovu Origena: *K čemu by ti bylo, kdyby Kristus přišel v těle, pokud by nedošel až do tvé duše? Prosme, aby k nám přicházel denně a abychom mohli říci: žiji, ale nežiji už já, ale Kristus žije ve mně* (Gal 2,20) (in Lc 22,3).

Ano, za to chceme prosit o této posvátné noci. Pane Ježíši Kriste, ty, který jsi se narodil v Betlémě, přijď k nám! Vstup ke mně, do mého života. Proměň mne. Učiň, abych se já a my všichni z kamene a dřeva stali živými lidmi, v nichž se zpřítomňuje tvá láska a mění se svět. Amen.

Přeložil P. Milan Glaser SJ
Radio Vaticana
(mezititulky redakce)

Foto: www.tiscali.co.uk

„MY“ CÍRKVE NEMŮŽE BÝT NAHRAZENO ŽÁDNOU IDEOLOGÍÍ

Poselství Benedikta XVI. *Urbi et Orbi*

V den slavnosti Narození Páně pronesl Svatý otec Benedikt XVI. z centrální lodžie na Svatopetrském náměstí ve Vatikánu tradiční vánoční poselství spojené s udílením slavnostního požehnání *Urbi et Orbi*, tedy městu a světu. Vánoční pozdrav pronesl Benedikt XVI. v 65 jazycích, přičemž česky řekl: *Narodil se vám Spasitel, radujte se.* Jeho poselství si na Svatopetrské náměstí přišlo vyslechnout přibližně 60 tisíc lidí.

Bůh rád zapaluje ohraničená světla, aby pak osvětlil široký prostor. Pravda a Láska, jež jsou jejich obsahem, vzplanou tam, kde jsou přijaty, a šíří se pak v soustředěných kruzích jakoby dotykem v srdcích a v myslích těch, kteří se svobodně otevírají jejich záři a sami se stávají zdroji světla. To jsou dějiny Církve, která začíná svou cestu v ubohé Betlémské jeskyni a během staletí se stává lidem a zdrojem světla pro lidstvo.

Foto: www.daylife.com

Draží bratři a sestry z Říma a celého světa, a vy všichni, muži i ženy, v nichž má Pán zalíbení!

*Lux fulgebit hodie super nos,
quia natus est nobis Dominus.*

*Dnes nad námi vzešlo světlo,
protože se nám narodil Kristus Pán.*

(Římský misál, Boží hod Vánoční, mše za svítání, vstupní antifona).

Liturgie jitřní mše nám připomněla, že noc už přešla a nadešel den; zazářilo nad námi světlo, které vychází z Betlémské jeskyně.

Bible a liturgie k nám však nemluví o přirozeném světle, ale o jiném, zvláštním světle, které je do určité míry zaměřeno a orientováno na „nás“, k „nám“, pro které se Betlémské dítě „narodilo“. Tímto

„my“ je Církev, velká univerzální rodina věřících v Krista, kteří s nadějí očekávali nové narození Spasitele a dnes v tajemství slaví trvalou aktualitu této události.

Na začátku okolo Betlémských jesliček bylo ono „my“ očím lidí téměř neviditelné. Evangelium svatého Lukáše referuje, že zahrnovalo kromě Marie a Josefa několik pokorných pastýřů, kteří přišli do jeskyně na pokyn andělů. Světlo prvních Vánoc bylo jako oheň rozžatý v noci. Všude kolem byla tma, zatímco v jeskyni zářilo pravé světlo, které osvěcuje každého člověka (Jan 1,9). A přece se všechno děje v jednoduchosti a ve skrytu, stylem, kterým Bůh jedná v průběhu celých dějin spásy. Bůh rád zapaluje ohraničená světla, aby pak osvětlil ši-

roký prostor. Pravda a Láska, jež jsou jejich obsahem, vzplanou tam, kde jsou přijaty, a šíří se pak v soustředných kružnicích jakoby dotykem v srdcích a v myslích těch, kteří se svobodně otevírají jejich záři a sami se stávají zdroji světla. To jsou dějiny Církve, která začíná svou cestu v ubohé Betlémské jeskyni a během staletí se stává lidem a zdrojem světla pro lidstvo. I dnes, prostřednictvím těch, kteří vycházejí vstříc Dítěti, Bůh stále zapaluje plameny uprostřed noci světa a svolává lidi, aby v Ježíši uznali „znamení“ jeho spásné a osvobozující přítomnosti, a tak se šířilo ono „my“ věřících v Krista na celé lidstvo.

Kdekoli je nějaké „my“, které přijímá lásku Boží, tam září světlo Kristovo, i v těch nejobtížnějších situacích. Církev jako Panna Maria nabízí světu Ježíše, Syna, jehož ona sama obdržela darem a který svobodně přišel osvobodit člověka z hříchu. Církev – stejně jako Maria – nemá strach, protože její silou je Dítě. Nenechává si jej však pro sebe: nabízí jej všem, kteří ho hledají s upřímným srdcem, pokorným na zemi a sklíčeným, obětím násilí, těm, kteří touží po dobru míru. Lidské rodině, hluboce poznamenané vážnou ekonomickou, ale ještě předtím morální krizí a bolestnými ranami války a konfliktů, Církev podává stylem sdílení a věrnosti člověku slova pastýřů: *Pojďme do Betléma* (Lk 2,15), tam nalezneme naši naději.

Foto: www.zimbio.com

Kdekoli je nějaké „my“, které přijímá lásku Boží, tam září světlo Kristovo, i v těch nejobtížnějších situacích. Církev jako Panna Maria nabízí světu Ježíše, Syna, jehož ona sama obdržela darem a který svobodně přišel osvobodit člověka z hříchu. Církev – stejně jako Maria – nemá strach, protože její silou je Dítě. Nenechává si jej však pro sebe: nabízí jej všem, kteří ho hledají s upřímným srdcem.

„My“ Církve žije tam, kde se narodil Ježíš, ve Svaté zemi, a vyzývá její obyvatele, aby opustili každou logiku násilí a pomsty a vydali se s novou velkodušností a rozhodností na cestu pokojného soužití. „My“ Církve je přítomno v dalších zemích Blízkého východu. Jak nepomyslet na trýznivou situaci Iráku a onoho malého stádečka křesťanů,

kteří žijí v tomto regionu? Nežrídka trpí násilím a nespravedlnostmi, ale stále se snaží přispívat k vytváření civilizovaného soužití, které se přiči logice konfliktů a odmítání bližních. „My“ Církve působí na Srí Lance, na korejském poloostrově a na Filipínách, jakož i v dalších asijských zemích jako kvas smíření a pokoje. Na africkém kontinentu nepřestává pozvedat hlas k Bohu s prosbou o konec utrpení v Demokratické republice Kongo, vybízí občany Guineje a Nigérie k respektování práv každého člověka a k dialogu; na Madagaskaru prosí o překonání vnitřního rozdělení a o vzájemné přijetí; a všem připomíná, že jsou povoláni k naději, navzdory dramátům, zkouškám a těžkostem, které je nadále sužují. V Evropě a v severní Americe se „my“ Církve snaží překonat egoistickou a technicistní mentalitu, prosazovat společné dobro a respektovat ty nejslabší osoby, počínaje nenarozenými. V Hondurasu pomáhá v obnově institucí; v celé Latinské Americe je „my“ Církve faktorem identity, plností pravdy a lásky, kterou žádná ideologie nemůže nahradit, je výzvou k respektování nezczizitelných práv každého člověka a jeho integrálního rozvoje, zvěstí spravedlnosti a bratrství, zdrojem jednoty.

Církev, věrna mandátu svého zakladatele, je solidární s těmi, kteří jsou postiženi přírodními katastrofami a chudobou, a to i v blahobytných společnostech. Tváří in tvář exodu těch, kteří opouštějí svou rodnou zemi a jsou hnáni hladem, netolerancí nebo zhoršováním životního prostředí, je Církev přítomna a volá k pohostinnosti. Jedním slovem Církev zvěstuje všude Kristovo evangelium, navzdory pronásledováním, diskriminacím, útokům a lhostejnosti, někdy i zášti, které jí, naopak, dokonce umožňují sdílet osud jejího Mistra a Pána.

Draží bratři a sestry, jak velký je to dar patřit do *společenství*, které je *pro všechny*! Je to společenství Nejsvětější Trojice, z jejíhož srdce sestoupil na svět *Emmanuel*, Ježíš, Bůh-s-námi. Jako betlémský pastýř – naplnění úžasem – rozjímejme toto tajemství lásky a světla! Šťastné Vánoce vám všem!

Přeložil P. Milan Glaser SJ
Radio Vaticana

PŘINUTÍ ŠTRASBURSKÝ SOUD IRSKO, ABY LEGALIZOVALO POTRAT?

Zabíjení nenarozených je právem ženy na ochranu soukromí, tvrdí obžaloba

Tři ženy z Irska se staly loutkami potratových klinik a *pro-choice* aktivistů, kteří žalobou u Evropského soudu pro lidská práva bezprecedentně útočí na ochranu života. Chtějí donutit katolickou zemi k uzákonění potratů.

Ve středu 9. prosince začal Evropský soud pro lidská práva ve Štrasburku projednávat kauzu známou jako „A, B a C vs. Irsko“. Jedná se o žalobu tří žen: dvou Irek a jedné Litevky žijící v Irsku, které si stěžují na omezení svých domnělých práv v souvislosti s přístupem k interrupci v Irsku. Všechny tři ženy odjely po nechtěném otěhotnění na potrat do Velké Británie. První žena, bývalá alkoholička, jejíž čtyři děti byly umístěny do pěstounské péče, se rozhodla jít na potrat údajně s cílem, aby nebyly ohroženy její šance na sjednocení rodiny. Na potrat v soukromé klinice ve Velké Británii si musela vypůjčit. Druhá žena se podle svých slov necítila připravena na to, aby byla svobodnou matkou. Třetí žena se rozhodla pro potrat ve Velké Británii v souvislosti s riziky vyplývajícími z rakoviny, kterou v té době prodělávala.

Tolik nezaviděnáhodné osudy tří žen, jež si stěžují, že nemožnost potratu v Irsku je nutí k postupům, které jsou zbytečně drahé, složité a traumatizující. Použily argument, že jsou zákazem potratů stigmatizovány, ponižovány a ohroženy na zdraví a životě.

Základní body žaloby

V žalobě, která byla podána již v červenci 2005, se opírají hned o několik článků *Evropské úmluvy o lidských právech* – zde se ukazuje v plném světle absurdita této žaloby; spolu s reklamou na jedno pivo se mi chce zvolat: Svět se zbláznil, držte se.

Ocitujme si čl. 2 Úmluvy týkající se práva na život: *Právo každého na život je chráněno zákonem. Nikdo nesmí být úmyslně zbaven života kromě výkonu soudem uloženého trestu následujícího po uznání*

viny za spáchání trestného činu, pro který zákon ukládá tento trest.

Dále se ženy domáhají svého údajného práva na potrat na základě čl. 3 Úmluvy: *Nikdo nesmí být mučen nebo podrobován nelidskému či ponižujícímu zacházení anebo trestu a konečně čl. 8, který zní: Každý má právo na respektování svého soukromého a rodinného života, obydlí a korespondence. Státní orgán nemůže do výkonu tohoto práva zasahovat kromě případů, kdy je to v souladu se zákonem a nezbytné v demokratické společnosti v zájmu národní bezpečnosti, veřejné bezpečnosti, hospodářského blahobytu země, ochrany pořádku a předcházení zločinnosti, ochrany zdraví nebo morálky nebo ochrany práv a svobod jiných.*

Konkrétně ženy argumentovaly, že irská ústava používá údajně vážný pojem „nenarozené dítě“ umožňující různé výklady. Skutečnost, že ženy musely cestovat kvůli potratu do zahraničí, prý znamená, že jsou nuceny k dosažení svého práva garantovaného Úmluvou vynakládat dodatečné výdaje, čímž jsou jakožto ženy diskriminovány kvůli svému pohlaví (v rozporu s čl. 14 – zákaz diskriminace).

Mohutná propotratová lobby zaslala štrasburskému soudu obšírný komentář na podporu žaloby. Její součástí se – vedle litevské vlády – stala celá řada *pro-choice* organizací: *Centrum pro reprodukční práva, Mezinárodní program práva na reprodukční a sexuální zdraví, Doktoři pro volbu a Britská služba pro poradenství těhotným.*

Irsko garantuje právo na život

Irsko garantuje právo na život všem lidským bytostem od okamžiku početí. Konkrétně Ústava (čl. 40. 3. 3) říká, že ir-

Foto: europeanlifefnetwork.blogspot.com

Těžko lze dovodit, že Irsko ohrožuje životy matek tím, že je podporuje v pokračování těhotenství a jeho ukončení porodem, a nikoli potratem. Absurdních rozměrů nabývá tvrzení, že ten, kdo chce ukončit život svého dítěte, je omezován v právu na život.

Foto: humanrightsinireland.wordpress.com

ský stát garantuje právo na život nenarozeným stejně jako na život matky a kde je to možné, hájí toto právo zákonem. Irský lid potvrdil zákaz potratů (s výjimkou níže uvedených případů) ve třech referendech. Těžko lze dovodit, že Irsko ohrožuje životy matek tím, že je podporuje v pokračování těhotenství a jeho ukončení porodem, a nikoli potratem. Absurdních rozměrů nabývá tvrzení, že ten, kdo chce ukončit život svého dítěte, je omezován v právu na život.

Selskému rozumu se vymyká i to, že by stát mučil, ponižoval a nelidsky zacházel s ženami jen tím, že jim neumožní potrat. Jistě by stížnost mohla uspět, kdyby za *infanticidium* hrozily nepřiměřené tresty, např. doživotní vězení. Skutečnost, že irským občankám, které odjely na potrat do Anglie a vrátily se bez jakéhokoli trestu, je více než výmluvná. Sotva lze mluvit o nějaké diskriminaci. Irští lékaři mohou dle svého svědomí bez vnějšího omezení poskytovat ženám informace o možnosti potratu v zahraničí a irská ústava garantuje, aby všem ženám byla poskytnuta nejlepší zdravotní a sociální péče po skončení těhotenství, ať bylo skončeno jakýmkoliv způsobem a za jakýchkoli okolností. Potrat je v Irsku povolen v případech, kdy je život ženy těhotenstvím vážně ohrožen, např. v případě mimoděložního těhotenství. Navíc za potrat není považována nutná či život zachraňující léčba ženy, i pokud vede k smrti plodu.

Vrcholem zvrácené logiky navrhovatele je domáhat se ochrany soukromí. Irské právo správně uznává, že těhotenství není soukromou záležitostí rodič-

Svoboda jednotlivce končí tam, kde začíná svoboda druhého. I kdyby se ten druhý přechodně nacházel v lůně prvního. Uzná tuto zásadu i štrasburský soud?

ky – naopak její soukromí musí respektovat zájmy nenarozeného života. Stejně tak odvolání na údajnou diskriminaci na základě pohlaví je výsměchem nenarozeným, kteří jsou naopak diskriminováni liberálním potratovým režimem většiny evropských zemí.

Prioritou je ochrana života

Propotratová lobby ve svém komentáři poskytnutém štrasburskému soudu dále tvrdí, že irská právní úprava je v rozporu s mezinárodním právem. Přitom žádný mezinárodní konsensus, co se týče potratů, neexistuje. Rozhodně z mezinárodního práva nevyplývá právo na potrat a stejně tak často používaný eufemismus „sexuální a reprodukční zdraví“, který se zastáncům potratu daří propagovat do různých druhořadých dokumentů mezinárodní povahy, zdaleka neznamená, že toto „zdraví“ zahrnuje právo na potrat.

Naproti tomu všechny mezinárodně uznávané dokumenty v oblasti lidských práv staví na vrchol ochranu života. Všeobecná deklarace lidských práv z roku 1948 podtrhuje tuto všeobecnost práva na život a Úmluva OSN o právech dítěte

z roku 1989 určuje, že dítě z důvodu fyzické i mentální nedospělosti má právo na péči včetně příslušné právní ochrany, a to „před i po narození“. Taktéž kupříkladu Mezinárodní pakt o lidských a občanských právech, ratifikovaný 144 státy v roce 1996, výslovně zakazuje trest smrti pro těhotné ženy s cílem „ochránit život nevinného nenarozeného dítěte“.

Následky potratu

Avšak zcela klíčový je argument, že potrat má řadu fyziologických a zejména psychologických následků. Samy navrhovatelky operují argumentem, že cesta na potrat do Británie vedla ke zdravotním komplikacím – což si protiřečí s postojem propotratové lobby, že uvolněná potratová legislativa svědčí blahobytu a zdraví žen.

Studie, která probíhá již 25 let na Novém Zélandu, jednoznačně dokazuje, že ženy následkem potratu trpí častými depresemi, pocitem méněcennosti, úzkostmi a pokusy o sebevraždu. Asi 10% legálních a profesionálně prováděných potratů působí ženám závažné komplikace včetně perforace dělohy a neplodnosti. Navíc případná následná těhotenství jsou spojena s častými komplikacemi, jako je předčasný porod a další zdravotní rizika pro dítě i matku. Není tedy divu, že irské zákonodárství matku a dítě chrání a kojenecká úmrtnost je proto v Irsku nejnižší v Evropě.

Hranice svobody

Věřím ve vítězství spravedlnosti proti svévoli, zdravého rozumu proti ekonomickým zájmům, života proti smrti.

Na výrok Evropského soudu pro lidská práva si budeme muset počkat několik měsíců. Doufám, že stále platí všeobecná zásada, že svoboda jednotlivce končí tam, kde začíná svoboda druhého. I kdyby se ten druhý přechodně nacházel v lůně prvního. Uzná tuto zásadu i štrasburský soud?

Josef Mudra

Autor působí ve veřejné správě, zabývá se otázkami evropské integrace a mezinárodních vztahů.

HLE, HOSPODINOVA VELEBNOST ZÁŘÍ NAD NÁMI! (Iz 60,1)

Slavnost Zjevení Páně

Bůh nás neponechal v otroctví nevědomosti, hříchu a smrti. Nechal se spoutat časem a prostorem, abychom se my mohli stát svobodnými Božími dětmi. Stal se smrtelným člověkem, aby všechny národy vyvedl z temnoty smrti do světla věčné slávy. Vzdal se své moci a vznešenosti a zcela bezbranný a ponížený podstoupil vítězný zápas s mocnostmi zla. Skryl se zvědavým a senzacechtivým zrakům, dal se však poznat lidem čistého srdce. Maria s Josefem s tichou radostí a úžasem hledí na Boha, svého Pána – malé bezbranné dítě v jeslích; podobně i pastýři, již nemeškají a s důvěrou přicházejí poklonit se dítěti – Spasiteli. Mágové z Východu podnikají dlouhou a nepohodlnou cestu, aby padli k zemi před Mesiášem a štědrě jej obdarovali; nic jim nevádí, že ten Mesiáš je tolik nepodobný králům a mocným tehdejšího světa, že je to chudé, bezbranné, na pohled obyčejné dítě.

Také dnes se Bůh v tichu a skrytosti dává poznat všem lidem. Každého člověka volá jménem, ke každému přichází s láskou a nabídkou přátelství. Zůstává skryt našim zrakům, ale otvírá nám oči víry a dává nám „vidoucí“ milující srdce. Oslava Zjevení Páně se může stát také naší osobní oslavou, díkůvzdáním za nesmírně cenný dar víry, padnutím na tvář před Spasitelem, který nás tak nesmírně obdaroval a jemuž tolik dlužíme. Poznali jsme svého Boha – zůstáváme věrní tomuto poznání, jsme ochotni následovat ho i po dlouhých a nepohodlných cestách? Dokážeme ještě naslouchat jeho tichému hlasu, a nebo se jen pídíme po hrmotných a zázračných znameních? Je naše touha po Bohu silnější než naše lenost, pohodlnost, světská moc a sláva....?

Jakmile (mudrci) uviděli hvězdu, zardovali se nevýslovnou radostí. Vstoupili do domu a spatřili dítě s jeho matkou Marií, padli na zem a klaněli se mu. Otevřeli své pokladnice a obětovali mu dary: zlato, kadidlo a myrhu. (Mt 2,10–11)

Zlato

Pro své fyzikální vlastnosti se zlato stalo symbolem neměnnosti, věčnosti, dokonalosti. Barva zlata jej určila jako symbol nebeského světla a pravého poznání. Čištění zlata v ohni je obrazem utrpení, jež Bůh v našem pozemském životě dopouští, aby je proměnil v náš prospěch. Zlato je také symbolem královské moci a důstojnosti a největší ze tří božských ctností, lásky.

Také my obětujeme novorozenému Pánu zlato, když jej uznáváme za krále celého světa (svatý Řehoř Veliký). Odevzdáváme mu zlato, když jej milujeme jako nejvyšší Dobro a bližního když milujeme z lásky k Bohu. Přinášíme mu nejcenější dar, když mu obětujeme své radosti i starosti, své úspěchy i prohry, své štěstí i utrpení, sebe samé ve spojení s eucharistickou obětí jeho Syna.

Kadidlo

Kadidlový dým stoupající vzhůru symbolizuje modlitbu, jež vystupuje k Bohu; vůně kadidla představuje ctnosti, jež jsou ochranou před pokušením a nástrahami zla; pryskyřice nepodléhající zkáze je obrazem nesmrtelnosti.

Každá naše byt' sebekratší, ale upřímná modlitba je kadidlovým zrnem obětovaným v pokoře Pánu. A naše touha po Bohu je tím uhlím v kadidelnici; je-li rozžhavená, stoupá k Bohu nepřetržitý dým našich modliteb bez ohledu na náš čas a naše síly; pohasne-li, Bohu milý dým chval a proseb se ztrácí, byt' bychom času a sil měli nadbytek.

Myrha

Symbolika myrhy vychází z její vůně, hojivých účinků a hořké chuti. Vůně myrhy symbolizuje vůni ctností, hořká chuť je obrazem utrpení a strastí pozemského života. Používání myrhy při pohřbívání vedlo k tomu, že se myrha stala také symbolem smrti.

Giotto, Epifanie (ca 1329). Foto: bmacewen.com

Chceme Bohu obětovat vzácný dar myrhy? Odhodme tedy svoji pýchu, falešný pocit nezávislosti a síly. Bez Boha nic nejsme a nic nemůžeme. Přijměme za svou Boží vůli, zemřeme sami sobě, abychom už nežili my, ale žil v nás Kristus. Darujme se Bohu jako obětní dar, připodobme se Kristu ukřižovanému... a spolu s ním vstaneme k věčnému životu.

Darujme sebe

Hle, dnes náš život prozářilo podivuhodné světlo, Bůh před našimi zraky zjevil svou spásu! Učinil nás mocnými a bohatými, když nás uschoptil v nenápadných a obyčejných věcech vidět veliké Boží činy. Když nás nepředstavitelně obdaroval, takže každý záblesk Božího světla, každá zmínka o něm a myšlenka na něj nás naplňuje nevýslovnou radostí. Poklekněme před Dítětem, před svým Pánem, skrze něhož je všechno stvořeno a vykoupeno. Otevřme mu pokladnice svého srdce a darujme mu svoji lásku a věrnost, vzdejme mu čest a chválu, obětujme mu své modlitby, starosti i utrpení. Darujme mu sami sebe. Přijme nás s otevřenou náručí jako své děti, zazáří v nás, promění nás v děti světla, aby i skrze nás mnozí přišli ke Světlu.

převzato z časopisu Amen 1/2000

KŘEST – SVÁTOSTNÝ ZAČÁTEK DUCHOVNÍHO ŽIVOTA A JEHO PŘEDOBRAZY

Joachim Patenier, Kristův křest (1515). Foto: www.wga.hu

Křest jako obřadní obmytí

Slovo „křest“, kterým křesťanství označuje jednu ze sedmi svátostí, ve svém původním významu znamená omytí, a to předmětů i lidí. Potřeba obřadního omytí, očištění, není ani zdaleka spjatá pouze s Božím zjevením. Naopak přesvědčení, že je vzhledem k Bohu nutné být čistý, neboť jinak od člověka nepřijme žádnou oběť ani modlitbu, je přesvědčením všeobecným, projevujícím se v mysteriích helenistických, v náboženství Egypta, Babylonu i Indie. Sláva řek, jako je Nil, Eufrat nebo Ganga, pramení mimo jiné právě z jejich náboženského významu – jako řek, ve kterých se lze očistit. Řeku Jordán snad ani není nutné připomínat. Ve většině takových „náboženských“ omývání se člověk sám ponoří, omyje, očistí tím, že vstoupí do řeky, ponoří se do koupele – poslechne výzvu: „Jdi a umyj se!“

Křest Janův

Jestliže tedy svatý Jan Křtitel vystoupil se svojí nabídkou omytí v Jordánu, navazoval tak na tradici různých omývání.

Mnohá z nich byla dokonce přímo nařízena Zákonem Mojžíšovým a praktikovala se velmi často v náboženském životě soukromém i veřejném. I z Ježíšových úst zazněly mnohé narážky na tuto praxi.

A přece je Janův křest ve třech důležitých bodech jiný než ostatní omývání. Prvním významným rozdílem, kterým je Janův křest podobnější obřadu křtu svatého, je jeho jednorázovost a asistence druhé osoby – svatého Jana nebo jeho učedníků. Celkem všeobecně se má za to, že byl udílen každému jen jednou. Těž učedníci Ježíšovi za jeho života křtili křtem Janovým. Sám Ježíš však zřejmě nikoli. Druhou odlišností je spojení tohoto obmytí s tím, že očišťovaní musí hříchy vyznat, aby dosáhl očištění vnitřního. Je tedy tento křest spojen s obřadem, s ochotou začít znova, s pokáním. Třetí odlišnost spočívá v tom, že Janův křest je zcela dobrovolný, není přikázán žádným zákonem, žádným předpisem. Přijímali ho jen ti, kdo chtěli a byli naň připraveni. Když tyto odlišnosti doplníme o to, jak vidí svatý Jan Křtitel

sám sebe – jako *hlas volajícího na poušti* –, můžeme spatřit obraz svátosti křtu dosti přesně: Ne náhodou nebo z nudy, ale Boží milostí pohnut přichází člověk k Jordánu, aby se kál, obrátil od svého způsobu života v tom, v čem jej rozpoznal jako hříšný, vyznal tuto hříšnost jako projev lítosti a přijal od Jana očištění jako začátek svého nového života s tím, že jde jen o přípravu na něco zatím ještě neznámého, co přinese Ten, *který vás bude křtít ohněm a Duchem Svatým*. Obrát se, přijď, přijmi očištění a čekej!

Přes tyto všechny podobnosti jde však „jen“ o křest Janův. Jako příprava na příchod království Božího a jako předobraz křtu svatého je velmi zajímavý. Nemá však vnitřně nic společného se svátostí křtu. I Janův křest byl sice pro mnohé začátkem jejich nového života, ale teprve když se tyto „hledající“ setkali s Ježíšem Kristem, můžeme mluvit o skutečném začátku jejich duchovního života – vnitřní účasti na životě Božím. Ale ani pouhé setkání nestačilo. Vzpomeňme si na podobnost o těch, kteří říkají *kázal jsi u nás na ulicích*, a Pán jim odpoví *neznám vás*. Setkání muselo být začátkem skutečně nového života. Jinak řečeno, setkání s Pánem Ježíšem bylo nabídkou, která mohla být přijata, a nemusela. Ovšem tomu, kdo ji přijal: *dám život věčný*, praví Pán.

Svátost křtu

Teprve po svém zmrtvýchvstání však pověřuje Pán apoštoly, aby šli do celého světa, hlásali evangelium a křtili – svátostným způsobem omývali ode všech hříchů (včetně dědičného) přivlastněním zásluh Kristova umučení jednotlivci – a tím v něm „nastartovali“ Boží život. Člověk se již nemůže setkat s Ježíšem osobně přítomným na zemi, ale křest mu umožní spojení tajemné, duchovní, které je však stejně skutečné jako setkání osobní.

Všimněme si, že význam křtu svatého jako začátku nového života posunul obsah slova křest od „obmytí, očištění“ k označení začátku nového života, působení, použi-

tí. Mluvíme o křtu lodi, gramofonové desky nebo CD. A nemáme na mysli „omytí šampaňským vínem“, ale začátek nového, užitečného „života“ toho či onoho.

Křest je skutečně začátkem. Nesmírně důležitým počátečním bodem, jak bude patrné z následujícího.

Svatý Tomáš Akvinský ve své *Teologické sumě* píše: ... *svátosti Církve jsou určeny ke dvěma účelům; jednak ke zdokonalování člověka v té oblasti, která se týká uctívání Boha v bohoslužbě jako součásti křesťanského života, a jednak jako lék proti oslabení hříchy. Duchovní život je totiž jistou obdobou života tělesného, stejně jako jsou některé tělesné skutečnosti obdobami věcí duchovních. V tělesném životě je však člověk zdokonalován dvojím způsobem: jednak vzhledem k jeho vlastní osobě a jednak vzhledem k celé komunitě, společnosti, ve které žije, protože svou přirozeností je člověk živočichem společenským. Co do vlastní osoby je ve svém tělesném životě člověk zdokonalován dvojmo: přímo nabýváním nějaké vitální dokonalosti a nepřímo odstraňováním překážek života, jako je nemoc a podobně. Jsou tři způsoby, kterými je život těla přímo zdokonalován: První je plození, díky kterému člověk začíná být a žít. Na tomto místě je v duchovním životě křest, který je duchovním znovuzrozením podle onoho Tit 3,5: „...v koupeli znovuzrození“ atd. Druhý je růst, kterým je někdo přiveden k dokonalé velikosti a síle. ... (STh III, ot. 65)*

Nikdo nepochybuje o tom, jaký význam pro něho měl okamžik jeho početí – to, že začal být a žít. UVědomíme-li si, že pro náš duchovní život je tímto začátkem křest svatý, dojde nám, proč šlo ve výše uvedeném případě „jen“ o křest Janův.

Milost posvěcující

Připomeňme si, že svátost je „účinné viditelné znamení neviditelné milosti“. V případě křtu tedy milosti křestní. Zatím jsme si uvědomili, že obsahem tohoto Božího daru – milosti – je naše znovuzrození z vody a Ducha Svatého, jak o něm mluví Pán Ježíš s Nikodémem. Tedy naše „duchovní početí“. Jistě jsme schopni rozlišit ještě další součásti tohoto daru. Dostáváme vlité ctnosti a dary Ducha Svatého jako základní a duchovní vybavení pro nadpřirozený život. Přesto se jeví vhod-

né zdůraznit právě ten samostatný dar života, který se v katechetické terminologii nazývá milost posvěcující. Tento dar, to v naší duši, díky čemuž žijeme duchovně, ta dokonalost naší duše, která nám dává jakousi spřízněnost s Bohem, je nutnou podmínkou duchovního života v křesťanském slova smyslu. Křest svatý můžeme přijmout jenom jednou v životě, neboť nám dává nesmazatelné znamení. To však neznamená, že bychom milost posvěcující – zdroj našeho duchovního žití – nemohli ztratit. Těžký hřích se nazývá také smrtelný právě proto, že jím ztrácíme zdroj duchovního žití – milost posvěcující. Jen svátost pokání (nebo v nouzi dokonalá lítost) nás může vrátit zpět do duchovního života, může nám vrátit milost posvěcující. Z toho, že Pán Ježíš ustanovil svátosti pro vznik a udržení

Děkujeme Pánu za dar života – tělesného, který nám dal ve spolupráci s našimi rodiči, i duchovního, který nám dal ve křtu a který v nás udržuje a rozmnožuje prostřednictvím ostatních svátostí křesťanského života. Děkování není pouze „jedním z druhů modlitby“, je výrazem pochopení, přijetí a docenění obdrženého daru.

duchovního života, je patrné, jak mu záleží na tom, abychom se duchovně vyvíjeli ve spolupráci s milostmi obdrženými prostřednictvím těchto svátostí.

Spása je nabízena všem

Není pochyb o tom, že Bůh není omezen ve svém „rozdávání“ pouze na svátostná znamení. Může dávat a jistě i dává své dary i mimosvátostně. Vždyť chce spasit všechny lidi – i ty, co nikdy nedostali příležitost ke křtu svatému. V případě jednotlivého člověka nemůžeme usuzovat, zda milost dostal, či nikoli, prostě nevíme. Lze se však domnívat, že tam, kde jde o vědomé (poučené) odmítnutí křtu svatého, tam, kde skrze odmítnutí svátostného znamení projevují odmítnutí nabízené milosti, tam se Pán nebude „vnucovat“ proti vůli obdarovávaného. Věřím-li tedy v Krista, musím nejprve přijmout jím nabídnuté dary, abych mohl žádat další. Pro křesťana je tedy život ze svátostí podmínkou spásy. Těm, pro které jsou svátosti ať už z vnitřních nebo vnějších důvodů „nedostupné“, může Pán svou milost dávat jinak – neviditelně. Nelze tedy nikomu upřít možnost duchovního života, ale vždy bude zdrojem tohoto života dar Kristův – milost posvěcující. Pro křesťany však možnost svátostného znamení dává jistotu o obdržení potřebné milosti. A první takovou jistotou je křest svatý.

Tak jako „obyčejné“ omytí „obyčejnou“ vodou při křtu svatém ukazuje na obrovské, úžasně obrovské skutečnosti, tak i „obyčejný“ duchovní život obsahuje úžasné skutečnosti, které většinou „nezakoušíme“, nebo je nezakoušíme jako úžasné. Víra by nám však měla zprostředkovat jejich poznání a docenění, a to by se mělo projevit v naší vděčnosti.

Děkujeme tedy Pánu za dar života – tělesného, který nám dal ve spolupráci s našimi rodiči, i duchovního, který nám dal skrze křtícího kněze (jáhna, v nouzi skrze kohokoliv) a který v nás udržuje a rozmnožuje skrze kněze rozhřešujícího a udělujícího ostatní svátosti křesťanského života. Děkování není pouze „jedním z druhů modlitby“, je výrazem pochopení, přijetí a docenění obdrženého daru.

fr. Vojtěch Soudský OP
převzato z časopisu Amen 1/1997

Poznámka k týdnu

Začíná svatojakubský rok. Svatojakubská cesta znovu ožívá

V době, kdy se evropský liberální establishment snaží vytěsnit z dokumentů Evropské unie jakoukoli zmínku o Bohu, putují ročně desetitisíce lidí ke hrobu apoštola Jakuba. Kéž by tento návrat ke středověké tradici přinesl i hlubší náboženské oživení u nás i v celé Evropě.

Každý rok, v němž svátek svatého apoštola Jakuba připadá na neděli, vyhláší španělské Santiago de Compostela „Svatojakubský rok“. Na silvestrovské odpoledne otevřel arcibiskup Julian Barrio Barrio „svatou bránu“ katedrály a pak se při mši četlo poselství Benedikta XVI. Bráně se také říká „brána odpuštění“ a je ozdobena nápisem *Venient omnes gentes et dicent gloria tibi Domine* – Přijdou všechny národy a řeknou „sláva Tobě, Pane“.

Papež ve svém poselství napsal, že „tato dlouhá poutní cesta vypovídá o duchovních kořenech starého kontinentu: je vytvořena nadšením víry, pokáním, pohostinností, uměním a kulturou“.

V moderní době zájem o pouť do Compostelly ochabl; až ve třicátých letech

minulého století ji oživil mladí Španělé v reakci na protikatolický teror v zemi. Prudký vzestup zájmu začal ale až v sedmdesátých a osmdesátých letech a stále stoupá: právě v době, kdy se evropský liberální establishment snaží vytěsnit z dokumentů Evropské unie jakoukoli zmínku o Bohu, putují ročně desetitisíce lidí ke hrobu apoštola Jakuba (ve svatých rocih přesahuje počet sto tisíc poutníků).

Letos Církev počítá s ještě větším počtem lidí než v roce 2004, kdy přišlo téměř 180 tisíc poutníků. (Ve středověku sem ale přicházelo kolem půl milionu poutníků ročně.)

U nás oživila zájem o svatojakubskou pouť kniha malířů Ivana Kolmana a Jiřího Štourače, kteří vyrazili na pěší pouť přímo z Čech. Do Compostelly už vy-

razilo mnoho mladých lidí, ale také například důchodkyně ze západočeských Kladru, která ušla pěšky celou cestu.

Kéž by tento návrat ke středověké tradici přinesl i hlubší náboženské oživení u nás i v celé Evropě.

Michaela Freiová

(s využitím materiálů Kathnet)

LITURGICKÁ ČTENÍ

10. I. Neděle **Iz 40,1–5.9–11, Žl 104, Tit 2,11–14; 3,4–7, Lk 3,15–16.21–22**

Svátek Křtu Páně

11. I. Pondělí **I Sam 1,1–8, Žl 116B, Mk 1,14–20**

ct. Marie Elekta

12. I. Úterý **I Sam 1,9–20, I Sam 2,1.4–8, Mk 1,21b–28**

sv. Probus (Pravoslav)

13. I. Středa **I Sam 3,1–10.19–20, Žl 40, Mk 1,29–39**

sv. Hilarius z Poitiers

14. I. Čtvrtek **I Sam 4,1–11, Žl 44, Mk 1,40–45**

sv. Sáva Srbský

15. I. Pátek **I Sam 8,4–7.10–22a, Žl 89, Mk 2,1–12**

sv. Pavel Poustevník

16. I. Sobota **I Sam 9,1–4.17–19; 10,1a, Žl 21, Mk 2,13–17**

sv. Marcel I.

Res Claritatis MONITOR – zpravodajský týdeník vydávaný o. s. Res Claritatis pod záštitou České dominikánské provincie. Noviny jsou zaměřeny na osvětu široké veřejnosti v oblasti života a postojů římskokatolické Círky jako prevence náboženské nesnášenlivosti a xenofobie. Fotografie bez uvedení zdroje pocházejí z Flickr.com. ISSN: 1214-8458. MK ČR E 15474. Adresa redakce: Res Claritatis, Hlubočepská 85/64, 152 00 Praha 5, e-mail: redakce@claritatis.cz, číslo účtu: 1683820001/5500. Šéfredaktor: Mgr. Michaela Freiová. Redaktoři: Mgr. Dagmar Kopecká, Mgr. Ondřej Vaněček. Redakční rada: Vít Cigánek, RNDr. Václav Frei, P. Mgr. Pavel Mayer OP, Zdeňka Rybová, Mgr. Radim Ucháč, Kateřina Ucháčová, Mgr. Matyáš Zrno. Teologický poradce: P. Mgr. Pavel Mayer OP. Objednávky: Periodikum je distribuováno zdarma a lze jej v požadovaném počtu kusů objednat na adrese redakce. Jeho vydávání je možné jedině díky zasláním darům, které pokrývají náklady na tisk a distribuci. Náklady na jedno číslo jsou přibližně 15 Kč, což za rok činí 675 Kč. Všem dárcům Pán Bůh zaplatí. Dary lze podle § 15 odst. I zákona č. 586/1992 Sb. uplatnit pro snížení základu daně.